

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE

SLAVIJE

izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, prih.

Triletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 9.

LJUBLJANA, četrtek, 21. febru.

Leto II.

Beda, stradanje, brezposelnost...

V petek je bila sklicana v Zagrebu enakele o vprašanju brezposelnosti. Enakele so se udeležili zastopniki neodvisnih delavskih organizacij, okrožnega urada za zavarovanje delavcev, delavske zbornice, borze dela, hrvatske delavske zveze — Glavni Radniški Savez (Amsterdam) se ni udeležil enakele; zastopniki zveze industrialcev in Irgovsko-obrtno zbornice ter zagrebški župan. Enakele je ugotovila, da je na Hrvaškem že 53.500 brezposelnih delavcev in nameščenec, od teh v samem Zagrebu 10.000! Statistika bolniške blagajne pravi, da je 90% njenih članov bolnih! Enakele je sklenila, da zahteva od vlade podpore za brezposelne, ki naj jih delijo borze dela. Zagrebška občina je sklenila 25 milijonov dinarjev kredita za zidanje stavb, da bi se tako zaposlilo vsaj nekaj delavcev.

Te številke pokazujejo obupno stanje delavstva in uradništva, ki ga je povzročila jugoslovanska buržuazija s svojim gospodarjenjem. Nič bolje kot na Hrvaškem ni v Sloveniji in v drugih pokrajinah SHS monarhije. In ta beda, dobesedno stradanje in brezposelnost delavcev ter nameščenec se ne manjša, temveč se vedno bolj veča.

In kaj pravi k temu buržuazija, kaj dela kapitalistična Jugoslavija in njena vlada? Danes, ko je gospodarska kriza zavzela že tak razmah, ko stotisoči delavcev žive v največji bedi, ko brezposelni s svojimi družinami direktno od gladi poginjajo, danes, ko se množe grobovi umrlih izstradanih proletarcev, ko se množe bankroti in konkurzi vedno večjega števila podjetij, poje meščansko časopisje o »ozdravljenju« kapitalističnega gospodarstva, o na raščanju dinarja. Buržuazija množi število proletariata z reduciranimi uradniki, z malimi obrtniki in siromašnimi kmeti, ki ne zmaguejo več neznošnih davčnih bremen in se selijo v tuje dežele ali skušajo prodati svojo delovno moč na domačem trgu. Buržuazija množi vrste gladujočega proletariata z ljudmi, o katerih je denar finarčni minister, da so se v »bankrotstvu rodili, v bankrotstvu živeli in bodo v bankrotstvu umrli«.

Danes, ko gospodarska kriza vedno bolj kosi proletarske vrste, ko se vsak dan odpušča iz podjetij stotine delavcev, ko se je morje brezposelnih razlilo po celi državi in grozi, da požre lisoče delavcev, žena in otrok, govore državniiki jugoslovanske buržuazije o »konsolidaciji« svojega gospodarstva, grabijo in si kapičijo milijone, odpravljajo zadnje socialne ustanove.

Antisocialna, cinična politika jugoslovanske barbarske buržuazije se ne kaže samo v njeni ravnodušnosti napram

perečemu vprašanju brezposelnosti, temveč tudi v tem, da noče dati nobenih brezposelnih podpor brezposelnim delavcem in nameščencem.

Sljedeča slika proračunskih predlogov popolnoma potrjuje našo konstatcijo:

Leto	Celokupni drž. izdatki	Od tega podpore za brezposelne
1919/20	1.558.000.000 Din	500.000 Din
1920/21	3.994.000.000 Din	618.000 Din
1921/22	6.690.000.000 Din	500.000 Din
1922/23	8.934.000.000 Din	500.000 Din
1923/24	10.344.000.000 Din	400.000 Din
Skupaj	41.894.000.000 Din	2.918.000 Din

Jugoslovanska buržuazija je torej od okroglih 42 milijard dinarjev določila samo 2 milijona 918.000 Din za brezposelne za šest let. In niti te vsote ni dala vlada za brezposelne, temveč jo je pridržala! Še več! V momentu povečanja krize in katastrofalnega naraščanja brezposelnosti je zmanjšala vlada sklenjeni kredit za 25%, dočim ko je povečala izdatke za vojsko, žandarmerijo in policijo za okroglih 20%! Vlada pridržuje brezposelne podpore, a poveča izdatke za 36.000 državnih konj in oslov za novih 95 milijonov Din in za 100 policijskih psov na 174.500 Din! Vlada, meslo da bi vodila vsaj nekoliko socialno politiko, vodi torej oslovsko-pasjo politiko.

Že večkrat je pisal naš list o vprašanju brezposelnosti, pokazali smo poia in način boja proti brezposelnosti, za dosedaj brezposelnih podpor. Doslej nismo našli potrebnega odmeva v oslalih delavskih organizacijah. NDSJ je v Ljubljani dosegla sorazmerno precejšnji kredit za brezposelne. »Socialisti« Mihevc je bil proti temu kreditu, češ da bodo njihove organizacije delile brezposelne podpore. Medtem se pa nobene strokovne organizacije še niso resno porigale za pereče brezposelno vprašanje.

Dožnost članov NDSJ v neodvisnih strokovnih organizacijah in v onih, ki pripadajo Strokovni komisiji, je, da zaslavijo vse sile za to, da se skličejo vse strokovne organizacije, delavska zbornica, bolniška blagajna in borza dela na skupno konferenco, ki se naj peča z vprašanjem brezposelnosti in sklene konkretne mere za njeno omiljenje, za izdajanje državnih brezposelnih podpor, za podporo od strani občin itd. Krajne organizacije NDSJ morajo ločno izvrševati tozadevna navodila, ki jih dobe od strankinega tajništva; vsi člani NDSJ morajo dokazati svojo zavešt in požrtvovalnost v tem tako perečem vprašanju, kot v vsakem drugem.

„S krvjo bomo branili...“

Dalmatinski kolonisti in revni kmetje so izročili vladi svoje zahteve, da se izvrši agrarna reforma in da vlada umakne svoj »načrt o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji«. Zahtevo je podpisalo 10.000 kolonistov in kmetov brez zemlje ali z neznašnim koščkom zemlje. V svoji zahtevi izjavljajo, da ne bodo zapustili veleposesniške zemlje, ki so

jo zasedli, in da bodo »s krvjo branili pridobljena zemljišča«.

Vlada namreč namerava ugoditi vsem veleposesniškim zahtevam in jim vrni ono zemljo, ki so jo dobili kmetje takoj po prevratu. Dalmacija nima mnogo zemlje za obdelovanje in to, kar je je, pripada večinoma veleposesniški go-spodi, a ne revnim kmetom. Te kmete

se imenuje v Dalmaciji »čezake«. Ogromna večina leži na niti lo-liko zemlje, da bi se u. a. prehranili. A več kot 20% težakov nima niti pedi zemlje. Dalmatinski težaki, posebno oni, ki žive na otokih, so v obupnem položaju; strdajo, nimajo niti suhega kruha. Vlada in žandarmerija jih preganjata in zapirata radi »upora«, razžaljenja kralja itd. Takih procesov je bilo doslej 10.000! Tako imajo danes revni kmetje že preko 12 milijonov dinarjev sodnijskih stroškov! Težaki iz cele južne Dalmacije so pripravljeni, da se izselijo v Ameriko, pa ne dobe polnih listov. In vlada hoče sedaj, da plačajo li težaki še oni košček zemlje, ki so ga dobili! Radičevci in klerikalci, meslo da bi pomagali kmetom, se pogajajo sedaj, kako bi sami zlezli v vlado.

Slovenski kmet se ne nahaja v dosti boljšem položaju. Leze v vedno večje dolgovce, vsak dan postaja vedno večja

skrb, kako dolgo bo še mogel na ta način preživljati sebe in svojo družino. Razočarale so ga gosposke stranke od samostojnih kmetijcev do klerikalcev. Na drugi strani mu dokazujejo izkušnje ruske revolucije, da se mora zvezati z delavcem, da si izboljša svoj položaj, da bo končno kmet gospodar zemlje in delavec tovarne. Zadnji čas je, da se kmetje zberejo okrog Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije in da se v skupnem boju z delavcem odresejo neznošnih davčnih in vojaških bremen, kuluka, odušila, izkoriščanja. Lenin, voditelj delavskega razreda in revnih kmetov, je pokazal pot osvobojenja delavca in kmeta. Kmetje, pojdite po poti, ki jo je pokazal Lenin, po kateri hodi Neodvisna Delavska Stranka!

V znamenju delavsko-kmetijske bojovne zveze je zmaga. In ta bojovna zveza je ravno Neodvisna Delavska Stranka.

Slepomišenje klerikalcev in Radičevcev.

Kot pri vseh meščanskih strankah, se izpreminja tudi pri klerikalcih in Radičevcih takozvana politična »elastičnost« v politično breznačajnost. Klerikalci in Radičevci so pred nastopom Pašičeve vlade podpisali z radikali neko sporazumno pogodbo oziroma kupčijo, ki se imenuje »Markov protokol«. Z njo so omogočili današnji radikalski režim, kuluk, ukinitve zadnjih socialnih pravic in zavarovanje delavstva in uradništva. Danes se vežejo z bankirsko, fašistovsko demokratsko stranko, zato da pridejo na vlado. V svojih časopisih, s katerimi hočejo slepiti predvsem delavce, slavijo Lenina, a pred buržuazijo se hvalijo, da se ima meščanstvo njim zahvaliti za »propast komunizma« v Jugoslaviji, za udušenje velike železničarske stavke l. 1920. Zato, da pridejo do vladnega korita, so pripravljeni, da se sporazumejo s srbsko buržuazijo, da odnehajo od svoje avtonomije in mirotvorne republike, da odnehajo skratka od vseh parol, s katerimi so pri zadnjih volitvah lovili glasove.

Nič manjšo desorientiranost kažejo klerikalci in Radičevci v zunanji politiki.

En dan so za Stambolijskega, drugi dan za fašista Cankova, en dan so za današnji režim v Madjarski, drugi dan zopet proti njemu, en dan za »katoliško« Nem. Avstrijo, drugi dan proti njej. Nobenega določenega, stalnega stališča nimajo niti napram sovjetski Rusiji, Angliji in Franciji.

Po italijansko-jugoslovanski pogodbi se je našel Radič v najneprijetnejši zagati. Pod pritiskom hrvatske buržuazije se je sporazumel končno z mislijo, da gre v Beograd — in da se tam sporazume z današnjo parlamentarno »opozicijo« ali z radikali, t. j. da kapitulira pred hegemonistično srbsko buržuazijo za ceno neznašnih koncesij. Srbska buržuazija in demokracija ponujajo klerikalcem in Radičevcem zelo malo in sedaj razmišljajo, ako bi se s tem zadovoljili. Klerikalci in Radičevci oklevajo med radikali in demokrati. Oprijemajo se javne kapitulacije v parlamentu, postajajo žrtve frazerske breznačajnosti in neodločnosti, bodo končali s kapitulacijo v parlamentu ali s še večjim porazom izven parlamenta. V tem znamenju teče snovanje »opozicionalnega bloka«.

Liberalna angleška delavska vlada.

Meščanske stranke od klerikalne do »socialistične« pojejo še vedno slavospeve angleški Macdonaldovi vladi, češ: slovenski delavci, pogledjte, Lenin, voditelj »krvave« ruske revolucije, je umrl, istočasno pa je vzela državno krmilo v roke angleška delavska stranka, ki odklanja vsak revolucionarni boj, ki ima »pametno« taktiko, da doseže delavstvo svoje zahteve lepo, »mirnim potom«, brez vsakega večjega spora s kapitalisti. Naša buržuazija in njeni agentje — socialisti ter Klemenčič in Fabjančič hočejo dokazati na podlagi napačnega obveščanja in zavijanja slovenskemu delavstvu, da ne potrebuje svoje revolucionarne stranke, da naj ne vodi revolucionarnega razrednega boja, temveč da naj mirno čaka rešitve od strani beograjskega parlamenta.

Prvi koraki Macdonaldove »delavske« vlade pa že kažejo jasno delavstvu, ka-

ko »delavsko« politiko vodi ta vlada. Velemeščanski tisk z zadovoljstvom ugotavlja, da izvirajo člani te vlade večinoma iz meščanskih vrst, da so večinoma radikalni meščanski intelektualci ali pa reakcionarni strokovni birokrati. Lloyd George, Asquith in drugi voditelji angleške liberalne buržuazije so poudarjali v parlamentu in pred svojo meščansko publiko, da se nahaja ta delavska vlada v takih kleščah, da ne more biti niti malo nevarna angleški buržuaziji. Liberalna stranka lahko vsak trenotek vrže to vlado in radi tega je Macdonaldova vlada prisiljena, da se strogo drži črte, katero ji riše liberalna stranka. Macdonaldova vlada je v najboljšem slučaju liberalna delavska vlada. Najrazširjenejši list angleške buržuazije »Times« piše: »Macdonald krmari, mi pa vladamo.« In tako je v resnici. Macdonaldova vlada izvaja program liberalne

stranke in računa s tem, da bo imela v volilnem boju uspeh proti liberalni stranki, če se bo ta postavila proti kakemu ukrepu »delavske« vlade, li izvira iz programa liberalne stranke.

Pri tem računanju pa pozablja Macdonald in njegovi tovariši, da se mora meščanska politika v vsakem slučaju obrniti proti razrednim interesom proletariata. In na to špekulirajo tudi angleški liberalci. Izgleda, kot da je usoda vseh reformističnih delavskih strank, da služijo buržuaziji proti delavstvu. »Socialistična« Ebert - Scheidemannova vlada v Nemčiji po vojni se je obrnila najprej proti tedanjemu mezdному delavskemu gibanju jeseni l. 1918, Macdonaldova vlada je nastopila najprej proti stavki vlakovodij in sedaj je nastopila proti generalni stavki pristaniških delavcev; skoro bo imela proti sebi rudarsko stavko itd. Angleški delavski razred se bo v tem zelo razredno prebudil in bo nastopil pot revolucionarnega boja.

Značilne so tudi smernice zunanje politike Macdonaldove delavske vlade. Ona je dejala najprej zasluženi Indiji, da »delavska« vlada ne bo odpravila angleškega gospodstva med Indijo. Libe-

ralni in konservativni angleški meščanski tisk je bil naravnost presenečen nad to imperialistično veroizpovedjo Macdonaldove vlade. Iz kakih razlogov je pospešil Macdonald priznanje sovjetske Rusije, smo povedali že v zadnji številki. In Macdonald že zahteva danes od sovjetskih republik, da priznajo caristične dolge in da ne širijo revolucionarne propagande med vzhodnimi narodi, ki vzdihujejo pod imperialističnim jarmom angleškega kapitala.

Za komunistično stranko Anglije so dane sedaj silne razvojne možnosti. Ona bo pospešila orjaški razvojni proces razredne zavesti angleškega proletariata, ki se pričinja s praktično šolo liberalno-delavske vlade. Dejstva bodo dokazala, da pomenja nastop Macdonaldove vlade proti volji angleške buržuazije in njene »delavske« stranke — razmah revolucionarnega gibanja. Macdonaldovi vladi pripada kratek zgodovinski trenotek, bodočnost pripada Leninu, leninizmu. Proletarska revolucija v Angliji brezdvomno ne bo navadna kopija ruske revolucije, ali ona bo nosila značilne Marxove in Leninove poteze, ne Macdonaldove.

INTERNACIONALNI PREGLED.

Lenin in vzhodni narodi.

Poslanik Afganistana je položil na Leninov grob venec v imenu svoje vlade in izročil Čičerinu brzojavko afganistanskega zunanjega ministrstva, v kateri se izraža sožalje nad smrtjo Lenina, ki je bil veliki branilec vzhodnih narodov. Čičerin je odgovoril, da bodo Leninovi veliki ideali še nadalje vodili rusko politiko v cilju osvoboditve vseh po-
tlačenih narodov in čim tesnejše zveze med Rusijo in narodi vzhoda.

Volitve na Turinškem.

Velik napredek komunistov — poraz socialistov.

Nedavne volitve, ki so se vršile na Turinškem, so dale za komunistično stranko Nemčije 149.205 glasov in 12 mandatov (doslej 6 mandatov) in za socialdemokrate 180.000 glasov in 15 mandatov (doslej 23 mandatov, torej 8 manj). Zmaga komunistov je tem večja, če uvidevamo, da je komunistična stranka pod izjemnim stanjem in ni mogla svobodno vršiti propagande. Komunisti so v mnogih krajih, ki so bili prej socialdemokratski, dobili sedaj močno večino. Po poedinih krajih je naraslo število komunističnih glasov za 50, 100 do 200%, povprečno za 100%. V Jeni je naraslo število komunističnih glasov za 250%. Komunistična stranka združuje danes klub vojaški diktaturi večino industrijskega in poljedelskega proletariata in manjšino uradništva, malih kme-

lov in srednjega stanu. Komunistična stranka je šla v volilni boj z glavno parolo: Oborožitev delovnega ljudstva, diktatura proletariata.

Sovjetska Rusija in nove države.

Litvinov je dal sledečo izjavo: Do zadnjega časa je prevladovala iluzija, da prinaša priznanje ruskih sovjetskih republik koristi samo Rusiji. To iluzijo so sedaj odstranile Anglija, Italija in Norveška, ki so brez obojavanja priznale sovjetsko vlado. Od dne do dne se krepi mednarodni položaj sovjetskih republik in s političnega stališča ne more biti vseeno za male države, ako se obojavljajo priznati sovjetsko Rusijo. — V Evropi imamo nove države, ki so nastale pozneje kot sovjetske republike, a nas še niso priznale. Mi smo pripravljene, da jih priznamo. Islo zahtevamo tudi od njih. — Dobra lekcija za češko, jugoslovansko in rumunsko buržuazijo.

Izjemni zakon proti nemškim komunistom odpravljen?

Pod pritiskom delavskih množic in na predlog komunistične frakcije je pruski deželni zbor sklenil, da zahteva od državne vlade, da ukine izjemno stanje proti komunistični stranki Nemčije. Za komunistični predlog so glasovali demokrali in socialdemokratje. Nemški klerikalci so glasovali za nadaljevanje vojaške diktature. — Po časopisnih vestih se ukine izjemno stanje s 1. marcem.

Občinski vestnik.

V opoziciji.

Ko je pred meseci klub občinskih svetovalcev NDSJ iz tehtnih razlogov izstopil iz Zveze Delovnega Ljudstva v ljubljanski občini in stopil v opozicijo, tedaj so posebno gospodje iz klerikalnega kluba vpili, da so »komunisti« prevarili delovno ljudstvo, da gredo na roke demokraciji in radikalni vladi, da so demagogi itd. Posluževali so se vseh klerikalnih metod zavijanja in laži, da prikrijejo na zunaj neuspeh svoje kralkovidne in protidelavske politike v mestni občini. V svoji politični nezrelosti niso videli in ne spoznali pomena proletarskega kluba kot opozicije.

Takrat je občinski klub NDSJ jasno in odločno povedal proletarski javnosti, zakaj je stopil v opozicijo: »Ker so klerikalci v zvezi s socialisti skušali gaziti najelementarnejše pravice delavstva mesne občine, ni občinski klub NDSJ mogel prevzeti odgovornosti za tako politiko in je vsled tega izstopil iz večine mestne občine, da tako v opoziciji lažje kontrolira delovanje večine in prepreči vsako protidelavsko politiko.«

Proletariat Ljubljane in cele Slovenije je ta korak edinodušno odobril in sedaj poganjajo prvi sadovi politike delavske opozicije.

Občinska politika klerikalno-socialistične večine je skrahirala pri prvem odporu delavske opozicije.

Julija meseca lanskega leta je klub občinskih svetnikov NDSJ predložil osnutek delavskega reda in službene pragmatike občinskemu svetu. Ti osnutki so ležali v predalčkih občinskih svetnikov sedanje večine do decembra meseca 1923. leta, do onega časa, ko je naš klub izsilil sklep, da se pragmatika in delovski red obravnava pred proračunom mesnega zaklada.

Ko pa je hotela sedanja klerikalno-socialistična večina iji preko tega sklepa in razpravljati o proračunu, tedaj je izjavil občinski klub NDSJ v finančnem odseku, da brez pragmatike in delavskega reda ni proračuna.

V vsej naglici so nato gospodje večine sfabricirali čudovito pragmatiko in delavski red, ki je seveda naletel na upravičen odpor ne samo predstavnikov proletariata v občinskem svetu, ampak proletariata samega.

Oni, ki v parlamentu rohnijo proti krivični pragmatiki državnih nameščencev, so hoteli vsilili nameščencem pragmatiko, ki v nekaterih točkah prekaša radikalno.

Ko je dobila stranka v roke ta načrt, je bil storjen sklep, da se ima sprejeti takega službenega reda onemogočiti z vsemi sredstvi. V sejah personalno-pravnega odseka je iznesel ob-

činski klub NDSJ naslednje načelne zahteve z izjavo, da od njih ne more odstopiti:

1. enotna ureditev disciplinarnega reda in pokojninskega sklada za delavce in nameščence;
2. ureditev službenih prejemkov tvori bišiveni del službenega reda; uredili se imajo po naslednjih načelih:
 - a) na podlagi eksistenčnega minimuma;
 - b) na podlagi funkcij, izobrazbe in službene dobe;
 - c) avtomatično povišanje, če naraste draginja za 5%, znižanje, če pade za 10%;
 - d) rodbinske doklade;
 - e) plačilo nadur;
3. enakopravnost žensk z moškimi, ne oziraje se na slani;
4. politična in koalicijska svoboda;
5. ocenjevanje in ocenjevalne komisije odpraviti;
6. časovne določbe:
 - a) stalnost po enem letu;
 - b) 30 letna službena doba;
 - c) avtomatično napredovanje;
7. zaupništva delavcev in nameščencev.

V začetku razpravljanja je večina samozavesno ignorirala te zahteve in zavlačevala delo v personalno-pravnem odseku, tako da službena pragmatika ni ganila z mesta. Na zadnji javni seji pa so poskušali preiti preko službenega reda na proračun in postavili tako občinski klub NDSJ pred golovo dejstvo. To pa se ni posrečilo.

Preiekli leden pa je sprejel občinski klub NDSJ povabilo od župana k sestanku socialističnega in klerikalnega kluba. Stranka se je temu povabilu odzvala in poslala na ta sestanek svoje zastopnike. Na tem sestanku se je razpravljalo, pod kakimi pogoji bi pristal klub NDSJ na razpravljanje proračuna. Zastopniki stranke so dali jasen odgovor, da je predpogoj, da se reši najprej delavski red in službena pragmatika z disciplinarnim redom in pokojninskim skladom, preden bi pripustili razpravo o proračunu. Končno pa so pristali zastopniki naše stranke, da se imajo brezpogojno sprejeti v službeni red zgoraj navedena načela, ki jih je naš klub dostavil pismeno socialistom in klerikalcem.

Danes, ko leče večini voda v grlo in pritiska proračun vedno irdneje, ko vidijo, da se klub občinskih svetovalcev NDSJ ne premakne od svojega načelnega proletarskega stališča, uvidevajo, da je mogoče samo dvoje: ali pristati na načela naše NDSJ ali pa riskirati razpust občinskega sveta.

Ali kakor kaže, bo večina raje ugriznila v kislj jabolko in se udala prilisku opozicije in uredila službeni red po zgoraj navedenih načelih, toda to ne prostovoljno in iz prepričanja, marveč samo pod silo razmer.

LISTEK.

Leninova osebnost.

Lenin, sodrug.

Lenin je mrtev. Nikdar več ne bomo videli tega silnega čela, te sijajne glave ki je bila vtelesenje revolucionarne energije teh živih, praznih oči, teh trdih in izrazitih rok, te silne postave, ki se je dvignila med dvema epohama človeškega razvoja. Kot bi se zrušila centralna postaja proletarske inteligence, iz katere je odsevala silna volja, ki se je iztekala skozi milijone spojin žic in vse vogale in konce našega planeta, povsod, kjer bijejo delavska srca, kjer si kuje zavest delavskega razreda svoje osvoboditve in pričinja udejstvovati svojo osvoboditev.

Težko se najde v zgodovini voditelja, ki bi ga njegovi bližnji bojovni sodrugi tako ljubili kot Lenina. Vsi so gojili za Lenina posebno čuvstvo. Ljubili so ga. Cenili niso samo njegove visoke inteligence in njegove železne pesti. Ne. Leninovi prijatelji so bili z njim spojeni z množino intimnih zvez. Lenin je bil tovariš, prijatelj, bližnji sodrug. On je bil v najpopolnejšem smislu besede: sodrug. Sodrugi — tej veliki besedi pripada bodočnost. Prišel bo dan, ko bo medsebojno razmerje ljudi v resnici razmerje sodrugov.

Ta velika enostavnost je bila tudi prevladujoča poteza Leninove politike. To ni bila enostavnost navčnih ljudi. Bila je enostavnost genija. On je našel enostavne besede, enostavne parole, enostavna gesla za najbolj zapletena vprašanja. Nič mu ni bilo bolj tuje kot poze, želja po efektivnem nastopanju. Vse to je sovražil in sramotil kot proketo dedščino preteklosti, ki še leži na nas. Vedel je, kaj je vredno eno dejanje, on je bil smrtlen sovražnik brezkronega kričanja.

N. Buharin.

Lenin, človek.

Rad bi govoril v Leninu kot človeku. Ali vidim, daje težko, naravnost nemogoče orisati Iličovo privatno življenje. Ker ni imel nobenega. Z dušo in telesom je pripadal revolucionarnemu boju. Na primer, nekaj čudovitega bi bilo, slediti čisto osebnim odnosom med Iličem in njegovo ženo Nadeždo Konstantinovo ali njegovo sestro Marijo. Brezdvomno so bile nekeje v globini njihovega najbolj notranjega življenja popolnoma skrite zveze. Ilič je bil zelo nežen. Ali Nadežda Konstantinova se ni zdelala niti njegovim najbližjim prijateljem nikdar kot žena, temveč kot zanesljiva sodružica.

Kateri so bili Leninovi najbližji prijatelji? Najvrednejši borci stranke. Mogoče je tega ali onega predpostavljati, ali to se je jedva opazilo. On je ljubil vse, ki so služili stranki. Če se je nekdo izmed njih izkazal kot škodljivec za stranko, je prekinil z njim Lenin vse in je postopal proti njemu brez usmiljenja. Tako je bil n. pr. z A. A. Bogdanovom zelo bližnji prijatelj. V letih 1904 do 1907 ga je visoko cenil in ljubil. Kakor hitro se mu je zazdel Bogdanovova taktika škodljiva, se je boril proti njemu brezobzirno. Prijatelj je zanj izginil. Ilič je ljubil Plehanova. Leta 1904 se je dolgo premišljal, preden je z njim prekinil zveze, ker je dvomil, če bo sam v stanju, voditi boljševičko skupino. Ali, ko se je odločil za prelom, je izginilo vsako nagajanje napram njemu in ga je napadel z njemu lastno silo.

Ilič je bil v izvajanju svojih sklepov neuklonljiv. Kdor ga ni poznal iz največje bližine, ga je lahko smatral za brezsrčnega, neusmiljenega človeka brez vsake sentimentalnosti. In vendar sem ga videl v Gentu, pri neki predstavi, v kateri je nastopala Sarah Bernhard, da si je utiral pritaženo solzo. Trdega, brezsrčnega Iliča je ganila usoda dame s kamelijami do solz.

Zadostuje, videti ga samo enkrat, kako se igra z otroci, da ne veruje več v njegovo brezsrčnost. Samo malo ljudi, samo najboljši razumejo tako kot on pridobiti simpatije otrok, ki popolnoma pozabijo, da imajo opraviti z »veliko, resno osebo.«

Ilič bo ostal v zavesti vseh, ki so ga poznali, tak, kot je bil: priprost napram vsem, s svetlim razumom, neskončno dober in vendar neuklonljiv, brezobziren in neusmiljen napram samemu sebi in vsem drugim, če je šlo za stranko, za revolucijo.

Ljadov.

Kako je Lenin delal.

On je zasledoval z neverjetno trdovratnostjo izvedbo najmanjših zadev. Prepričeval se je o izvajanju navodil, telefoniral je na primer, da kontrolira, če je po njem poslani zavoj tudi pravilno dospel, gledal neusmiljeno najmanjšo površnost, razjasnil male nesporazume, ki so se javljali tisočkrat in tisočkrat, radi našega pomanjkanja kulture, radi ruske brezskrbnosti, radi naše slabe navade, ne dobro delati, radi pomanjkanja čuta za red. Ali Vladimir Ilič je znal tako napraviti, da se nisi nikdar čutil užaljenega, pa čeprav je klical nad tvojo glavo vse kazni do zapore.

Sredi največjih političnih dogodkov ni Vladimir Ilič nikdar izgubil izpred oči tekočih zadev; vsakdo je mogel do njega, on je odgovarjal živahno na stotine in tisoče vprašanj, ki so bila sorazmerno malo važna. To mu je dajalo možnost da je bil vedno poučen o vseh aktualnih stvareh. Često je posvečal Vladimir Ilič izvajanju manjših zadev več pažnje kot številnim sklepom sveta ljudskih komisarjev.

Gorbuinov.

Leninov praktični pogled.

Mi — svet ljudskih komisarjev — smo se zbirali okrog 11. ure zvečer v Smolnjem inštitutu, kjer se je redno vršila

seja. Tam smo delali večinoma do 4. ali 5. ure zjutraj, čisto do šeste. Tu smo stali pred gospodarskimi življenjskimi vprašanji za deželo. Vladimir Ilič je nezgrešljivo vodil predsedstvo in sicer ne zato, ker je bil vedno določen za predsednika, temveč, ker je bila njegova navada, da je vodil debate in imel iniciativo za reševanje vprašanj. Vse resolucije so izvirale od njega, večinoma pisane lastnorčno ali diktirane. Kazal je največje zanimanje za praktične poudarke vsake zadeve.

Lomov.

Aleksej Ivanovič Rikov.

(Njegov življenjski potek.)

Novoizvoljeni predsednik sveta ljudskih komisarjev sovjetske unije, sodrug Aleksej Ivanovič Rikov, je žrtvoval skoro vse svoje dosedanje življenje v boju za osvoboditev ruskega proletariata in zadelo ga je vse ono, kar so doživeli vsi veliki ruski revolucionarji: ječa, Sibirija, beg iz okovov carizma, skratka bil je deležen vseh nevarnosti podzemnega delovanja.

Rojen od kmetijskih starišev 6. marca 1881 v Saratovu. Njegova revolucionarna pot se je začela že v srednji šoli kjer je z mladeniško ognjevitostjo delal v ilegalnih skupinah. Med drugim je bil osebni prijatelj Balmačova, ki je bil obešen, ker je ustrelil ultrareakcionarnega ministra Bogoljeva v letu 1902. Ze tedaj je bil poznan v marksistični literaturi in je nastopil že v 90-tih letih kot marksistični oponent proti znani social-revolucionarni teroristini Breškovskaja.

Na univerzo mu je oblast prepovedala vstop. Pri prvomajski demonstraciji 1898 v Saratovu je bil od žandarmerije do neza-
vesti prebit. Od tega časa do leta 1917. je živel Rikov pod drugim imenom in vršil ilegalno delo. L. 1900. je dobil devet mesecev poostrenega zapore. Od tega časa

V zadnjem pismu, ki ga je pisal g. župan občinskemu klubu NDSJ, je formulirana prozaična občinska klubba SLS, ki se glasi približno tako-le: »Občinski klub SLS je pripravljen stopiti s klubom NDSJ v razpravljanje glede izprememb nekaterih točk službene pragmatike, ako občinski klub NDSJ poda pismeno obvezno izjavo, da bo sodeloval pri sprejetju proračuna mesnega zaklada.«

Zahteva je prozorna in jasno je, da občinski klub NDSJ ne bo pristal na to.

V interesu proletariata je, da ostane občinska uprava v rokah onih, ki izvajajo občinsko politiko v delavskem duhu v mejah volilnega programa ZDL. To je poleg delavskega reda in pragmatike glavna zahteva NDSJ, ki je poslala svoje zastopnike v občino.

Ako je večini ležeče na tem, da koristijo s svojo politiko ljubljanskemu proletariatu, tedaj ona lahko računa s tem, da bo NDSJ podpirala in aktivno sodelovala pri občinski politiki. Samo v tem slučaju.

V nasprotnem slučaju nam je vseeno, ali sedi na magistratu Perič ali pa komisar. To naj si zapomnijo tudi oni, katerim je na tem ležeče, da občina Ljubljana ne postane eksponat srbske buržuazije.

Ne kompromis, ki prinese malenkostne uspehe, ampak delavska politika v občinskem svetu lahko omogoči nadaljnji obstoj sedanjega občinskega sveta.

Uprli pa se bomo vsakemu poizkusu kraliti delavske pravice.

NDSJ, ki stoji na stališču razrednega boja, ne pozna kompromisov z desnimi, bo pa v slučaju, da oni podpirajo delavske težnje, lojalno pomagala izvajati proletarsko politiko.

Uspeh opozicije občinskega kluba NDSJ je naš uspeh — je istočasno umik kapitalističnih teženj SLS, ki je hotela izrabiti slepost in nezmožnost svojih zaveznikov.

Pol, ki si jo je začrtala opozicija delavske skupine v občini, je pravilna — razredna in beleži sedaj uspehe!

Občinske volitve na Jesenicah.

Naša in socialistična lista razveljavljani. — Lopovščina demokratov. — Mahinacije klerikalcev. — Proletariat ni šel na volišče.

Revolucionarni jeseniški proletariat se je živo zanimal za občinske volitve, ki so se vršile 17. februarja. Vršilo se je več uspešnih shodov NDSJ. Krajevna organizacija je izdala posebne letake. Ali črna in bela buržuazija sta napeli vse sile, da delavstvo ne dobi v roke občine; tem pijavkam se je posrečilo s pomočjo enega zapeljane delavca, narodnega socialista, da je bila razveljavljena lista NDSJ. Klerikalci in demokrati so po razveljavitvi naše liste na vse načine skušali vloviti glasove pristašev revolucionarne NDSJ. Demokrati so izdali sledeče lopovske letake: »Klerikalci se niso sramovali pomagati razveljaviti našo listo Neodvisne delavske stranke, zato da bi dobili v roke občino. Delavec, ki bo volil klerikalce, je izdajalec proletariata. Da se peklenski načrt črnih ne posreči, udeležite se vsi volitev in preprečite, da bi vam gospodarili somišljeniki roparjev politične svobode. Delavci, oddajte vsi kroglice v drugo skrinjico!« Niso hoteli izdati demokratske firme, ker se ta beloteristična banda zaveda, da za njo ne bo šel niti

en delavec. Klerikalci so zopet na svoj klerikalni način hoteli nafarbati delavstvo. A proletariat ni šel na lim niti ene meščanske stranke, temveč je ostal doma, ker je bila njegova lista razveljavljena.

Izmed 1276 volivnih upravičencev se je udeležilo volitev samo 654. In sicer so dobili klerikalci 378 glasov (pri volitvah v konštituanto so jih imeli 520, torej sedaj 142 glasov manj) in 19 odborniških mest, demokrati 245 glasov in 12 odborniških mest, radikali pa 31 glasov in 2 odborniški mesta. To jasno dokazuje, da ni šel niti en razredno-zavedni proletarec na volišče kljub vsem mahinacijam klerikalcev, demokratov in radikalcov. Proletariat bo znal obračunati z meščanskimi strankami, ki so na ta način onemogočile, da bi vladal jeseniški proletariat nad jeseniško občino. Jeseniški proletariat bo smilil svoje bojeve vrste. Kajli boj, akcijska in organizacijska zmožnost proletariata je odločilna sila, ne pa volivne kroglice in posebno ne take volitve.

Jeseničani.

Mladinski vestnik.

Kongres Zveze Delavske Mladine Jugoslavije v Beogradu.

Prvi kongres delavske mladine Jugoslavije po Obznani! Prvič pod zakonom o zaščiti države so se sestali delegati iz raznih pokrajin, da si povedo izkušnje in začrtajo nove smernice za skupno delovanje. Prihajajoč iz delavnic, obratov in šol, so delegati zamogli predstavljati mase mladih delavcev Jugoslavije. In kakor je pomenil kongres Saveza Komunistične Omladine Jugoslavije v juliju leta 1920. velik korak naprej, tako je tudi kongres Saveza Radničke Omladine Jugoslavije udaril temelje in nove poti mladinskemu gibanju.

V majhni sobici, natlačeni z delegati, zavarovani po požrlovalnih beogradskih omladinah pred policijskimi psi, je otvoril s. Mišić kongres, pozdravljajoč zastopnike mladine in spominjajoč se smrti sodruga Lenina, pri čemer so delegati ostali in zaklicali slava. Nato je s. K. iz Ljubljane pozdravil kongres v imenu slovenskih mladih proletarcev, ki vsled terorja žal ne morejo v večji meri sodelovati na kongresu, ki pa so pripravljani in ki zagotavljajo, da ostanejo v prvih bojovnih vrstah, kakor so bili doslej. Po svojem sodrugu iz Splita so tudi dalmatinski omladinci poslali pozdrave kongresu. Na predlog je kongres sklenil, da odpošlje pozdrave vsem žrtvam belega terorja, ki ječijo po zaporih.

Svoje zastopnike so poslale organizacije iz Zagreba, Karlovca, Broda, Osijeka, Novega Sada, Beograda, Niša, Smedereva, Valjeva, Kruševca in Splita.

Dnevni red je bil jako obširen. Poročilo člana izvrševalnega odbora o gibanju in delovanju mladinskih organizacij je vsebovalo marsikatero znamenitosti in označevalo voljo mladine, da kljub

vsem zaprekam nadaljuje svojo bojno pot. Izmed vseh pokrajin se je zlasti odlikovala Slovenija, kjer je bilo največ preganjanja mladine, a kjer je bilo vseeno največ akcij in delovanja na vseh poljih, počenši od gospodarskega boja do dečjega pokreta. Sveži revolucionarni sili proletarske mladine Slovenije je hotela zadati buržuazija pogubonosne udarce, vendar gibanje živi in klije povsod. Najboljše spričevalo za moč mladinskega gibanja! Slične udarce režima uživa tudi mladina na Hrvaškem, kjer so oblasti prepovedale uspešno delovanje in naglo širjenje Saveza Radničke Omladine. Ali hrvaški sodrugi so se na prepoved požvižgali in delujejo naprej. Zato pa jim je policija ustavila »Omladinsko Borbo«. Najbolj nemoteno lahko delujejo naši sodrugi v Srbiji, kjer je precej organizacij in kjer se mladina pridno giblje ter zlasti deluje na gospodarskem polju. — Poročilo se je po debati sprejelo in odobrilo delovanje Centralne Uprave.

Pri čitanju novega statuta se je razvila živahna debata, ali naj ostane Savez R. O. še nadalje v sestavu strokovnih organizacij, v Centralnem Radniškem Sindikalnem Odboru, ali naj izstopi iz njega. Večina delegatov, zlasti oni iz Hrvaške, Slovenije in Dalmacije, se je postavila takoj na stališče, da mora S. R. O. izstopiti iz C. R. S. O. in postati organizacijsko samostojen po vzgledu mladinskih organizacij v drugih državah in odgovarjajoč potrebam in nalogam delavske mladine. Mladina mora imeti svojo mladinsko organizacijo, v kateri se vzgajajo in s katero se borijo in ki stoji v tesni politični zvezi s stranko delavskega razreda. Če pa bi bila mladinska organizacija v sestavu strokovnih organizacij, pa nastaja nevarnost, da se mladina nalezje sindikalizma in oportunitizma. Po tej debati se je enoglasno sprejel sklep, da Savez Radničke Omladine izstopi iz C. R. S. O. J. in da ostane samostojen. Tudi se je statut izboljšal in se je delokrog razširil na celo Jugoslavijo.

Popoldne se je nadaljevalo. H gospodarskemu boju je referiral sodrug iz Beograda, označil položaj, v kakršnem se nahaja mladina, podal zahteve, ki še iz tega porajajo in opozoril na to, da je treba težiti, tako gospodarskega, kakor tudi drugega boja prenesti v fabriko, v delavnico, v rov. V obratu se mora voditi račun o interesih delavske mladine, in od tod prehajati k bojem večjega obsega in značaja. Seveda se morajo izkoristiti tudi obrtno-nadaljevalne šole. Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Istotako je bila sprejeta resolucija o prosvetnem delu, ki ga mora voditi mladinska organizacija. Z ozirom na nevarnost fašizma se je govorilo tudi o antifašizmu, o propagandi, ki jo je treba voditi napram njemu in o proletarskih obrambnih četah, ki jih je treba osnovati za boj proti fašističkim bandam. Dobar znak za kongres je bilo tudi dejstvo, da se je govorilo o delu med kmečko mladino, kjer se dosedaj še ni razširila naša ideja. Tudi o dečjem gibanju, o sportu, o antimilitarizmu, o agitaciji in propagandi je bilo govora in tozadevne resolucije, ki so bile sprejete, bomo še objavili v časopisu.

Skralka, kongres je storil ogromno delo. Kakor mejnik se nam javlja. Sigurni smo lahko, da plodovi ne bodo ostali in da bo gibanje proletarske mladine zadobilo pole in novih sil.

In kaj je naloga delavske mladine Slovenije? Za nas morajo veljati sklepi kongresa v polni meri! In ker nimamo druge organizacije, moramo razširiti Savez Radničke Omladine (Zveze Delavske Mladine Jugoslavije) tudi na Slovenijo. S tem dosežemo dvojce: pridobimo si lastno organizacijo in združimo se z našimi sodrugi-omladinci v ostalih pokrajinah naše države ter tako usvarimo eno edino in močno mladinsko organizacijo za celo Jugoslavijo. O tem še prihodnjič.

F. K.

Samo „GLAS SVOBODE“

se bori za interese delavcev in kmetov!

Samo „GLAS SVOBODE“

vzgaja proletariat za razredni boj proti izkoriščevalcem!

Izseljevanje iz „domovine“.

Po štatistiki SHS izseljeniškega komisarjata se je izselilo v letu 1923. iz Slovenije 779 oseb in sicer 375 moških in 404 ženske. Med izseljenci je bilo 80 kvalificiranih in 400 nekvalificiranih delavcev, 127 poljedelcev in 87 drugih. V starosti od 18 do 31 let se je izselilo 412 oseb, v starosti od 31 do 50 let 252, preko 50 let starih je bilo 180 in izpod 18 let 96.

Iz cele Jugoslavije se je izselilo leta 1923. 9370 ljudi, od teh 996 kvalificiranih in 3416 nekvalificiranih delavcev, 2781 poljedelcev, drugih 557. V Ameriko jih je šlo 4130 (iz Slovenije 719), v Brazilijo 1535 (iz Slovenije 5), v Kanado 717 (iz Slovenije 46), v Argentinijo 2721 (iz Slovenije 8), v Čile 72, v Afriko 7, v Avstralijo 135 itd. Te številk se ne popolne, ker tu niso všeli rudarji in drugi delavci, ki so se izselili, ko se je brezposelna kriza poostрила. Polno ljudi ni moglo dobiti polnih listov. Ali že te uradne številke pričajo o tem, v kako neznosnem položaju se nahajajo delavci in revni kmetje v »domovini«, ki njih ne more preživljati, zato ker preživlja desetlisoče Vranglovih banditov in drugih pijavk.

Vsled take zločinske politike jugoslovanske buržuazije je že danes brezposelnih v Jugoslaviji po uradnih podatkih 200.000 delavcev in delavk! In ta brezposelna armada rapidno narašča!

Moli se gospoda, če misli, da bo ta brezposelna armada molče prenašala vse zločinstvo in krivico vladajočih.

Mimogrede.

Galanтни razgovori »očetov domovine« v parlamentu.

Zemljoradniški poslanec Miletić govori:

»Često sem že slišal govoriti o protidržavnih in državotvornih elementih. Razmišljam sem, kaj so eni, kaj so drugi. In vidim, da se imenuje protidržavne, ki še niso nič ukradli, a državotvorne one, ki delajo po teh podjetjih.« (Steinbeisovih famoznih železnicah v Bosni.)

Radikali protestirajo:

»S čim morete to dokazati?« Navedite imena!

»Evo vam Vlada Susić,« odgovarja Miletić, »ki vodi to podjetje in ki ni imel prej niti dveh oblek, a sedaj ima milijone.«

»Delaven človek, pa si jih je pridobil,« kriči radikal Ubavkić.

»Jaz pa mislim, da morajo biti protidržavni elementi tišji, ki kradejo državne blaginje.«

»Treba dokazati!« kriči Ubavkić in ostali radikali.

Miletić nadaljuje: »V Slavonskem Brodu je tovarna vagonov, ki financira en radikalski dnevnik v Beogradu, zato da brani kako koncesijo, čeprav umazano.«

Graja, protesti radikalov tako, da se nič ne sliši.

Miletić nadaljuje: »Pri nas ministri ne predstavljajo državo, temveč stranke. Proti ministrom je treba uporabiti zakon o zaščiti države. Iz ministrskih klopi prihajajo ravno razne afere. Tu imamo forum, ki fabricira lopove.«

»Kako morete to govoriti,« kriče radikali. Vpije, prerekanje. Najglasnejši je Miladinović. Njemu pravi Miletić:

»Vi ste bili minister za pošto, na vas še danes smrdi benzin in vi ste bili edini minister, ki niste vedeli, kaj delate.«

»To je laž!« vpije Miladinović, rdeč od jeze.

»Vi ste bili edini, ki ste hoteli voditi državno računovodstvo z zausnicami!« odgovarja Miletić.

Radikali protestirajo.

»Razlika med menoj in Miladinovićem,« kriči Miletić, »je v tem, da jaz nisem nič ukradel državi, on pa je.«

Radikali kriče: »Ali se ne sramujete kaj takega govoriti?!«

Miletić jim odgovarja: »Vi niste nič delali v klubu proti tem zlorabam, ampak ste samo klicali: Glasamo za vladu, glasamo za bradu, glasamo za zakon o redu i radu i za one, koji kradu.«

Tako izgleda delo »narodnih zastopnikov«.

Širite „Glas Svobode“!

Dopisi z dežele.

Železničarski shod.

(Dops iz Ljubljane.)

V nedeljo 17. t. m. se je vršil v Meslinem domu železničarski shod, ki ga je sklicala »Splošna železničarska organizacija Jugoslavije za Slovenijo«. Dvorana Meslinega doma je bila polna, vendar še bi lahko sprejela tiste, ki niso prišli. Ta shod je bil protestni shod, ker je ravnatelj Šega, kot namestnik odsolnega generalnega ravnatelja Derocola odklonil deputacijo, ki jo je izvolil shod 7. t. m., da predloži sprejeto resolucijo. Med tem se je vršil sešalek 10. t. m. v Celju in shod v Mariboru 15. t. m., kjer je nad 1500 navzočih železničarjev sprejelo isto resolucijo kot v Ljubljani. Deputacija, ki je ljudi prišla iz vseh postaj bivše južne železnice, tudi ni bila sprejeta. Kot odgovor na vse to, je ravnateljstvo državnih železnic drug dan po odklonitvi deputacije ukinilo delavske zaupnike. Naravnost cinično je to dejstvo, v posemeh in v roganje zakonu o zaščiti delavcev, posebno pa še železničarskemu shodu.

Vsled tega je bil nedeljski shod hrupen, poln ogorčenih vzklikov in protestov, ne le od šestih govornikov, ki so nastopili iz udeležencev, nego tudi iz mas.

S. Makuc, kot prvi govornik je obrazložil, kako je bila deputacija odklonjena in pozival v enofno organizacijo. Treba zbirati bojveni fond in če da vsak železničar 2 Din na mesec, ta fond pri 16.000 železničarjev nastane orodje, da zlonimo ves ta zasmeh in krivice, ki se nam gode.

Vsi ostali govorniki so govorili za bojveni fond. Nastopil je tudi s. Marcel Žorga, ki je povedal, da treba od besed k dejanju. Delavske zaupnike so ukinili. S tem so jasno povedali, da se ne boje gospodje na ravnateljstvu, ki so eksponente buržuazije, železničarskega proletarijata. Jasno, ker je razcepljen. Zato treba enofne organizacije, ne mrlvaške, nego razredne, bojvene. Bojveni fond naj se ustanovi in naj se nabira. Brez tega je vse zaman.

Nato se je sprejela resolucija, v kateri shod med drugimi konstatira, da je državna uprava južne železnice 9. t. m., t. j. drugi dan po posestu železničarske deputacije, izzivalno ukinila inštitucijo delavskih zaupnikov ter kršila zakon o zaščiti delavcev. Podpisal pa je to ukinitvev ravnatelj Bračič, ki je že bil januarja upokojen. Vsled tega zahtevajo, da se mora deputacija sprejeti takoj, ko se povrne generalni ravnatelj Deroco, da se obvesli delegate in jim naznači čas sprejema, da lahko predložijo resolucijo in zahteve. Ako pa se deputacije ne sprejme, bo ravnatelj nosil sam polno odgovornost za posledice nečuvnega izzivanja in preziranja železničarjev.

To resolucijo so takoj po shodu nesli izvoljeni delegati na ravnateljstvo. Spremljala pa jih je množica, ki je bila na shodu.

Policija je ravnateljstvo zastražila. Šega se je skril, deputacijo je sprejel ravnatelj Fatur, ki je obljubil, da sporoči Derocolu zahteve železničarjev.

Bomo videli, ali da generalni ravnatelj Deroco odgovor? Če ne, pridejo železničarji sami ponj.

Navzoči.

GUŠTANJ. V soboto, dne 9. t. m. se je vršil V. redni občni zbor tukajšnje »Svobode«, ki je s svojim potekom pokazala lepo sliko kulturnega dela v preteklem letu, posebno pa še z ozirom na razdrapanje razmere v delavskem pokretu sploh. Udeležba je bila lepa in posebno se je izkazala mladina. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Gradišnik Matija, predsednik; Juh Luka, namestnik; Orosel Josip, tajnik; Keber Maks, namestnik; Štalcner Emerik, blagajnik; Mezner Franc, namestnik; Tasotzo Friderik, Kučar Franc, Verčko Ivan, odborniki. Mezner Franc in Keber Maks, pregledovalca računov. Za odseke sta bila izvoljena: Pogorevčnik Franc, predsednik telovadnega in Borštner Josip, predsednik dramatičnega odseka.

Ostale funkcionarje odsekov bodo izvolili člani odsekov na posebnih zborovanjih. Knjižnico, glede katere so se sprejele posebne reformne naloge in ki postane s 1. marcem t. l. javna knjižnica, je prevzel s. Kuhar z namestnikom Stanetom Josipom. Novi odbor jamči za vztrajno delo tudi v tem letu. Po obnem zboru je predaval s. Bajt iz Slovenjgradca o temi: Kulturno delo »Svobode« v primeri s kulturnim delovanjem buržuaznih kulturnih društev. Predavanje je želo vihar pritrdjevanja in želimo le, da se s. Bajt še večkrat oglasi v Guštanju. Guštanjka podružnica nudi dokaz, da lahko delajo skupaj na kulturnem polju pripadniki vseh struj, če jih res vodi iskrena volja izobraževalnega dela. — V nedeljo dne 17. t. m. gostuje guštanjka »Svoboda« na odru tamkajšnje »Svobode« s petdejansko komedijo »Babilon«. Začetek ob 15. uri. Na svidenje! Prevaljčani.

RUŠE PRI MARIBORU. Vojni invalidi iz mariborske okolice odobravamo resolucijo celjskih invalidov. Škandalozno je, kako se nas invalide goljufa, reducira in zapostavlja. Mesto naših zakonitih pravic imamo samo kepo papirnatih obljub, peska v oči. Ali »zora puca, bit će dana.« Vsi invalidi se moramo zavdati tega položaja, da izvršimo enoten prisk na kompetentne forume, da nam dajo ono, kar nam pripada. Zato pa moramo oživiti tudi svojo organizacijo in zahtevati od nje odločnejšega nastopa. Skup, le skup, invalidi in vojne sirote! Pognali so nas v vojno klanje za žepa dobičkarjev, borimo se sedaj za svoje interese! I. Č.

Ruše. — Na dopis »Delavca« št. 6. z dne 7. februarja 1924 odgovarjamo sledeče: Najprvo vam damo na znanje, da se ne predrznele veliko čez nas zabavljati, kateri ne izpolnjujemo vaših zakramenlov in ne poslušamo vaših evangelijev, kalere smo poslušali in prenašali, dokler vas nismo spoznali. A sedaj je konec, konec tudi vaše Irdnjave v Rušah, katero še sedaj imenujete Irdnjavo dravske doline; pa molite se, zelo se molite; tako hitro, kakor preteče v Dravi voda iz Ruš v Maribor, tako hitro bo tudi vaša Irdnjava izginila iz Ruš. Pisali ste tudi v »Delavcu« štev. 6. o naših uspehih. Mi smo in ostanemo Irdni kot skala v pravih revolucionarnih vrstah, dokler ne bo v Rušah prebujen ves proletarijat. To se bo v najkrajšem času zgodilo; smo slišali in videli na vašem obnem zboru dne 17. februarja, kakšno delovanje in red ste imeli v vašem odboru, v katerem ste se voditelji sami med seboj uslmeno bili zaradi blagajne; nato je odpovedal g. P. predsedstvo podružnice in sedaj agitator Orjunov; ali gospod lukaj ne bo imel uspeha. Pustite naše sodruge pri miru, ker majorileta je tako naša; to vam bomo v kratkem dokazali, ker mi gremo in delujemo za pravi proletarski pokret.

Razredno-zavedni proletarci.

Študenti pri Mariboru. — Pri nas so doslej gospodarili radikalski Nahtigali in socialpatrioti. Ali delavstvo se ne da dolgo zapeljavati. Ono išče resnico in jo tudi prej ali slej najde. Delavstvo v našem kraju je vedno bolj spoznavalo, da SSJ ni prava delavska stranka. In v sredo so se zbrali delavci iz Študentev in ustanovili krajevno organizacijo NDSJ. Na sešalek so prišli tudi delavci, stari člani SSJ; vsi so odobrvali politiko in pot NDSJ. Videli so, da je SSJ izdala socializem in da hodi edino NDSJ po poti revolucionarnega Marksovega socializma. S krajevno organizacijo NDSJ smo ustvarili revolucionarno ognjišče, okrog katerega se bo zbiralo delavstvo iz Študentev.

Cefinje. — Pokojne carske Rusije ni več v Rusiji, ali hoče se jo vzpostaviti v državi SHS. Ta carska Rusija obstoja pri nas, v Cefinju. — In kaj vse delajo ti caristični Rusi in Rusinje. V cefinjski kavarni »Dom slobode« vprizarjajo ti banditi orgije, kjer se zapravlja tisočake. Istčasno propada brez vsake pomoči črnogorsko siromašno prebival-

stvo, ki je še v obupnejšem položaju kot slovensko. — Vsej tej ruski falotariji je dala radikalska vlada službe in plače. Ko se je vršila redukcija uradništva, se je vse Vranglovce pridržalo v službi, dočim ko je odpuščeča množica siromašnih domačinov. Med odpuščenimi

uradniki se nahajajo tudi taki, ki nikakor niso hoteli razumeti težkega položaja delavcev, kako je hudo, če ni kruha in dela. Sedaj jih njihova lastna nesreča uči, da je njihov položaj podoben delavskemu in da je NDSJ njihova zaščitnica in prijateljica. A. C.

„Borba“, marksistični časopis

izide za januar in februar prihodnji teden z bogato vsebino na 96 straneh.

Med drugim izidejo sledeči članki: o Leninu; Sodobno krščansko-socialno gibanje (Bukovnik, v slovenščini); Razred, stranka, vodstvo, Filipovič; Materialistično pojmovanje zgodovine, Korš; Prilog poznavanju Albanije; Ali je marksizem fatalističen?; Rappoport; Kriza v komunistični stranki Bolgarije, Saša Nelgin. Nadalje splošni notranji in zunanji politični pregled, gospodarsko-finančni, socialni, strokovni in književni.

SPLOŠNA ŽELEZNIČARSKA ORGANIZACIJA JUGOSLAVIJE, KRAJEVNA SKUPINA ZALOG.

VABILO

na

PREDPUSTNO ŽELEZNIČARSKO DELAVSKO VESELICO

ki se vrši

dne 2. marca 1924 v reslavraciji na Vevčah.

Na sporedu je: godba, ples, petje, šaljiva pošta, deklamacije, ameriškanska ženitev in druge šaljive in humoristične zanimivosti.

Tudi dostojne maske dobrodošle.

Vstopnina za osebo 5 Din.

Veselični odbor.

MARKSISTIČNA BIBLIOTEKA.

Konzorcij »Glas Svobode« je začel izdajati poljudne znanstvene knjige v zbirki »Marksistična biblioteka«. — Kot prvi zvezek je izšla knjiga:

LENIN,

njegovo življenje, delovanje in dejanje.

Knjiga, ki ima krasno Leninovo sliko in obsega 52 strani, je sledeče vsebine: 1. Predgovor. — 2. Leninovo življenje in delovanje. — 3. Značaj Vladimirja Iliča. — 4. Lenin. Spisal K. R. — 5. Enotnost v Leninovem nauku in delu. — 6. Revolucionarni marksizem.

Knjiga stane samo 5 Din. Nad polovico naklade je že razprodane, zato naj se vsakdo, ki želi imeti to predragoceno knjigo, takoj naroči na njo. Naroča se na upravnništvo »Glas Svobode«, Marksov trg 2, Ljubljana. Denar se pošlje naprej; s pošlino stane knjiga 50 para več. Razprodajalci, ki niso člani stranke, ali so brezposelni, imajo 20% popusta. Kdor ne pošlje denarja vnaprej, naj piše, da se mu pošlje knjiga po poštnem povzelnju. Sicer se naročilo ne more upoštevati. Denar se lahko pošlje po položnici »Glas Svobode« s pripombo: za knjigo.

Vsak proletarec mora imeti to knjigo! zato sezile urno po njej!

V začetku marca izide

2. zvezek marksistične biblioteke Pariška komuna.

Knjigo bodo krasile prelesljive 4 slike iz pariške komune. To bo najlepše proletarsko čtivo ob obletnici pariške komune (18. marca 1871 je bila proglašena pariška komuna).

Golove so že

Leninove stenske slike.

Cena 5 Din. Po pošli 25 p več. Ceno za slike v sietlu in okviru sporočimo.

Mednarodni jezik ido.

Kakor je čitateljem inozemskih listov znano, je tretja internacionala priporočala Ido (t. j. reformirani Esperanto) kot najboljši, najlažji in najpraktičnejši mednarodni jezik v učenje in propagando med delavstvom. Meseca avgusta 1923 se je vršil v Kassel-u (Nemčija) 3. kongres delavcev idistov iz Nemčije in sosednih držav. Ustanovili so si tudi mednarodni časopis »Nia Standardo« za internacionalno organizirano delavstvo. V pripravi, da vladohlepna buržuazija nikdar ne bo vpeljala mednarodnega jezika delavstvu na korist, ker je njena taktika le razdruževanje proletariata, je soder. Miller ognjevitil pozivljaj navzoče, da naj vsak v svoji deželi energično dela za duševno osvoboditev sodrugov potom širjenja internacionalnega jezika in internacionalnega znanja. Jezika Ido se vsak priprosti človek lahko sam nauči v 6 tednih in tudi prej po »Učbeni knjigi«, ki stane malenkostno vsotico. Nekaj izvodov le izborne knjige se še dobi pri Mar. Kert, Pragersko 90.

Tiskovni sklad.

Bravec Ivan, Lož, 5 Din; Stare Franc, Stari trg pri Ložu, 5 Din; Javoršek Vratislav, Ljubljana, 5 Din; Eržen Ivan, Kranj, 5 Din; Sadel Jakob, Ljubljana, 2 Din; Omejc Franc, Šmarlno pod Šmarno goro, 5 Din; Kržič Franc, Borovnica, 3 Din; Velikanja Jožef, Ljubljana VII, 2 Din; Nachligall Jože, Ljubljana VII, 5 Din; Cerkenik Karl, Ljubljana, 6 Din; Maček Franc, železničar, Logatec, 10 Din; Zupančič Jožef, Logatec, 10 Din; Sušteršič Jože, Št. Vid nad Ljubljano, 3 Din; Oler Franc, Sv. Lenart-Slov. gorice, 10 Din; neimenovan, 5 Din; neimenovan, 20 Din; Maljašič Stefan, Maribor, 8.75 Din; Edvard Kres, Liliija, 5 Din; Ignac Kres, Liliija, 5 Din; Praprotnik Josip, Liliija, 5 Din; Dietinger Ivan, Guštanj, 20 Din; skupaj 144.75 Din; preje izkazanih 372 Din; skupaj 516.75 Din.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij. Odgovorni urednik Anton Sušteršič. Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

Zbirajte za tiskovni sklad „Glas Svobode“!